

SEMINARI FOCAP - 2

MÉS PRIMÀRIA, MENYS HOSPITAL? Què, qui i com dels serveis sanitaris

PRESENTACIÓ

En aquest seminari volem analitzar la “meso”-organització del sistema sanitari a Catalunya. Volem parlar de la manera com es gestionen els centres, com s’organitzen, com es relacionen, com es coordinen, així com de la vinculació dels professionals a aquests centres, la distribució dels serveis i dels professionals i les seves competències. Volem analitzar si la crisi social en que estem immersos ens dona oportunitats de canvi, de millora.

El nostre sistema sanitari públic ha optat, durant dècades, per un model centrat en els avenços tecnològics: “més tecnologia millor atenció sanitària”. Un model biomèdic que ha oblidat aspectes psicològics i socials que condicionen la salut i ha arraconat el necessari humanisme de les professions sanitàries.

En aquest context, l’atenció primària de salut (APS) s’ha vist abocada a un paper secundari, amb una progressiva pèrdua d’importància reflectida en una pèrdua de percentatge de participació econòmica. Això s’ha produït malgrat una profunda reforma i la retòrica i insistent declaració de les autoritats a favor del paper central de l’atenció primària. S’ha debatut fins a la sacietat sobre les diferents fórmules de gestió dels centres sanitaris i sobre la importància de les formes de contractació dels professionals, malgrat que sovint es tenen poques evidències sobre les diferències entre unes i altres. En canvi l’evidència internacional de que un sistema sanitari centrat en l’atenció primària és molt més eficient no ha tingut plasmació pràctica. Els interessos dels grups de pressió hospitalaris i la poca valentia dels professionals d’APS per assumir el seu rol han estat factors decisius en aquesta situació. Els interessos electorals dels polítics han portat a un creixement desmesurat del nombre d’hospitals.

Aquest model de sistema sanitari ens ha portat a una ineficient i creixent medicalització de la quotidianitat, no sols de la malaltia sinó també dels sans, que es veuen sotmesos a pràctiques preventives poc contrastades. L’atenció centrada en les

malalties i en les especialitats ha creat dificultats per als cada vegada més nombrosos pacients amb diverses patologies d'evolució crònica, està resultant poc eficient, està originant problemes de seguretat i fa que el trànsit pel sistema sanitari pugui ser una veritable carrera d'obstacles. Els hospitals no poden donar resposta a les demandes, però segueixen amb una oferta i uns serveis impropis per la seva complexitat. En serien exemples els serveis d'urgències oberts a qualsevol tipus de patologia, o el seguiment de malalts o problemes crònics que poden ser perfectament atesos en l'àmbit de l'atenció primària. Al mateix temps veiem com persones amb patologies greus han d'esperar mesos per poder ser ateses.

La manca de protagonisme de l'APS ha portat a la descoordinació dels serveis sanitaris. Les rigideses de la funcionarització dels professionals, agreujades per actituds corporativistes, ha ajudat a que oblidéssim el nostre compromís social. En algunes empreses s'estan canviant les funcions dels professionals d'infermeria, prioritant la realització de tècniques i fins i tot organitzant les agendes en funció d'aquestes.

La relació dels dos principals àmbits assistencials: atenció primària i atenció hospitalària no és precisament fluïda: ni en la coordinació assistencial ni en la comunicació entre els professionals. Hi ha algunes barreres que s'estan superant mitjançant la introducció de nous sistemes d'informació, però també hi ha barreres, fruit del desconeixement i de la manca de reconeixement, que persisteixen. Convé canviar els actuals punts de conflicte entre els dos àmbits per punts d'encontre i col.laboració amb el pacient com a centre d'interès. Podem millorar l'encaix entre tots els serveis assistencials: la xarxa de salut mental, d'atenció a les drogodependències, els serveis de rehabilitació, els serveis d'urgències...

Ens cal rebobinar i replantejar qüestions importants?: Hem de començar a parlar de la necessitat de tancar hospitals?, els hem de reorientar, reconvertir...? Hem d'empoderar l'atenció primària, donant-li més competències i més responsabilitat? Com hem de reinventar les relacions entre l'atenció primària i la secundària? Com podem implicar els professionals, en un entorn de contractació pública, per a que assumeixin el seu rol, sense posar en perill l'orientació de servei públic?

